

Stanovisko Výboru pro práva starších lidí

ze dne 10. října 2022

k teplotním limitům pro pobytové místnosti některých staveb

Výbor pro práva starších lidí doporučuje Ministerstvu zdravotnictví ČR a Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR při stanovování limitů mikroklimatických podmínek a teplotních limitů pro pobytové místnosti některých staveb, zejména sociálních a zdravotnických zařízení:

1. vždy zohledňovat a respektovat zvláštní potřeby zranitelných osob a jejich skupin,
2. důsledně nastavovat u sociálních a zdravotních zařízení v pokojích a prostorách sloužících k dlouhodobému společnému pobytu klientů či pacientů shodné minimální teploty, které nebudou nižší než 20 °C,
3. poskytovat komplexní informace o zaváděných opatřeních stanovujících teplotní limity pobytových místností staveb veřejnosti včas, jasným a srozumitelným způsobem.

Odůvodnění:

Probíhající válka na Ukrajině spolu se sankcemi uvalenými na Rusko dopadá negativně i na zásobování České republiky plynem, ropou a dalšími energetickými surovinami. Zásobování se snižuje, stává se nepravidelným, a dochází tak k odstávkám a omezení dodávek energií. Stoupají obavy, že dodávky budou zejména v zimním období dále omezeny či zastaveny úplně. To vyvolává nutnost přikročit k energetickým úsporám ve všech relevantních oblastech a ekonomických sektorech.

Výbor pro práva starších lidí („Výbor“) vítá snahu Vlády ČR řešit krizovou situaci v energetice zaváděním úsporných opatření. Ministerstvo zdravotnictví ČR připravilo návrhy novelizací některých prováděcích právních předpisů regulujících mikroklimatické podmínky a teploty v pobytových místnostech některých staveb. Jedná se konkrétně o návrh novely vyhlášky č. 6/2003 Sb., která stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místností některých staveb, vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, vyhlášky č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch a návrh novely nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR vedle toho představilo návrh nové vyhlášky, kterou se stanoví zvláštní pravidla pro vytápění a dodávku teplé vody při předcházení stavu nouze nebo ve stavu nouze.

Uvedené návrhy prováděcích právních úprav zavádějí nové minimální, resp. i maximální průměrné, teplotní limity pro pobytové místnosti některých staveb, které jsou nastaveny s ohledem na charakter těchto staveb a typ pobytových místností. Výbor se však domnívá, že by novelizace tohoto typu měly lépe reflektovat potřeby osob zranitelných např. z důvodu jejich věku či křehkosti, které se v těchto stavbách a jejich místnostech mohou nacházet. Výbor si je vědom toho, že návrhy prováděcích právních předpisů byly předkládány v době již probíhající

energetické krize, proto čas pro jejich vypracování byl značně omezený. Do budoucna by však podobné úpravy měly vycházet z dostatečně rozsáhlé analýzy dopadů změn nebo jiného způsobu nastavení teplotních limitů na zranitelné osoby a jejich skupiny, zejména jejich zdraví a psychosociální pohodu, čemuž by pak mělo odpovídat nastavení teplot pobytových místností ve stavebních, resp. zařízeních, ve kterých se tito lidé nacházejí. Nastavení navrhovaných teplot by tak vždy mělo odpovídat požadavkům ochrany veřejného zdraví. Nemělo by nicméně vylučovat odlišné nastavení teplot pro některé jednotlivce z důvodu jejich fyzického a psychického zdraví. Odůvodněné individuální potřeby jednotlivců tak musí být vždy respektovány.

Navrhované právní úpravy zpravidla obsahují tabulku s výčtem výše teplot nastavených podle jednotlivých kategorií typů pobytových místností. Výbor vítá snahu gestních rezortů zohledňovat různé účely pobytových místností. Domnívá se však, že je zapotřebí zejména dostatečně důsledně reflektovat skutečnost, že klienti v sociálních a zdravotnických zařízeních netráví čas pouze pobyt na pokojích, ale také v prostorech fakticky sloužících setkávání s ostatními, zejména ve společenských místnostech, příp. i na chodbách. Tyto prostory, v nichž klienti mohou společně pobývat i převážnou část dne, mají však nastavenou minimální výši teploty nižší než je teplota na pokojích klientů či pacientů. Nedostatečné vytápění prostor pro dlouhodobý společný pobyt by mohlo vést k tomu, že někteří klienti by nebyli schopni v nich z důvodu nižší teploty delší dobu setrvat, což by ve svém důsledku mohlo vést k jejich společenské exkluzi a izolaci. Proto je zapotřebí, aby zejména limity teplot v těchto prostorech byly nastavené ve stejné výši jako minimální teplota na pokoji klienta či pacienta zařízení. Výbor je názoru, že tato teplota by v žádné situaci neměla podkročit teplotu 20 °C navrhovanou v novele vyhlášky č. 6/2003 Sb.

Výbor pro práva starších lidí měl možnost se prostřednictvím zástupce Ministerstva zdravotnictví ČR blíže seznámit s odůvodněním nastavení limitů minimálních teplot v pobytových místnostech sociálních a zdravotnických zařízení podle návrhu novely vyhlášky č. 6/2003 Sb. Výbor se domnívá, že doplňující vysvětlení právní úpravy by mělo být poskytnuto také vůči široké veřejnosti. Podle Výboru je zapotřebí jasně a srozumitelně komunikovat rozdíly mezi minimální, optimální a maximální průměrnou teplotou, rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi pobytových místností a důvody nastavení konkrétní výše teplotních limitů. Vyjasněn by měl být dostatečně také vztah mezi vyhláškami stanovujícími mikroklimatické podmínky a teplotní limity v gesci Ministerstva zdravotnictví a nově navrhovanou vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu upravující tyto podmínky v případě přednouzového a nouzového stavu. Vedle toho je potřeba vysvětlit provozovatelům příslušných zařízení, jejich klientům a veřejnosti, jaká práva a povinnosti pro ně z navrhované právní úpravy vyplývají. Celkově by komunikace měla obsahovat i osvětové prvky, jak zajistit dodržování pravidel a zároveň také respekt ke zdraví a právům všech dotčených osob.